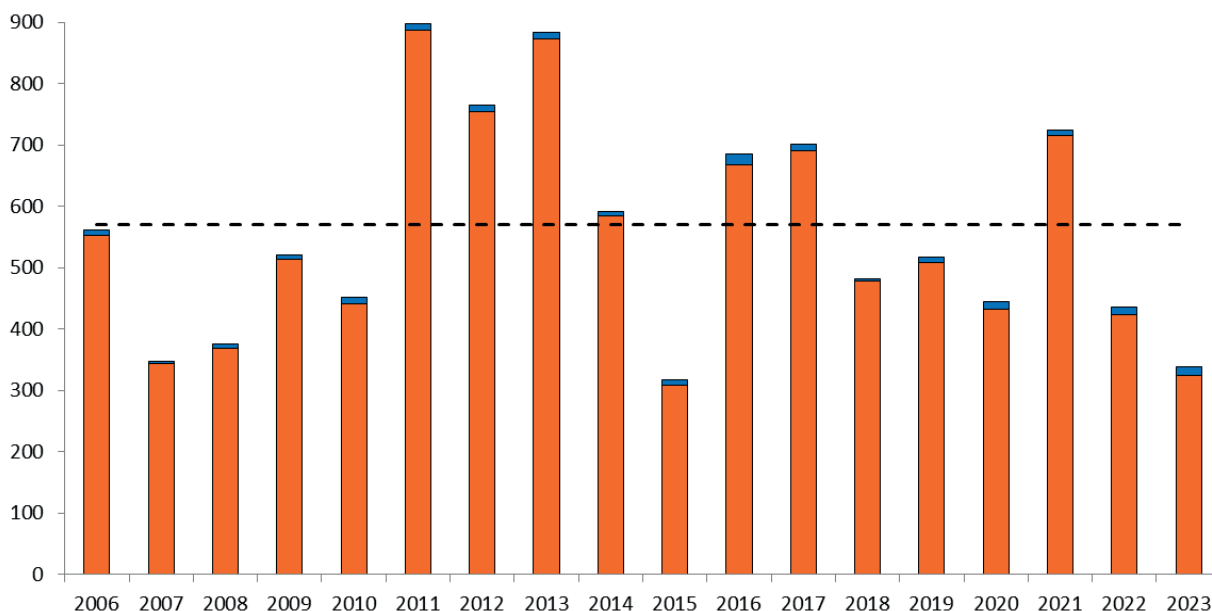

Dit is het 15e jaaroverzicht walvisstrandings op rij. In 2009 is op de website walvisstrandings.nl, die toen vier jaar bestond, het eerste jaaroverzicht gepubliceerd. Sinds eind 2022 zijn, naast publicatie op de website, alle jaaroverzichten ook als pdf beschikbaar gemaakt op de website natuurtijdschriften.nl. De overheveling van de losse artikelen van walvisstrandings.nl naar natuurtijdschriften.nl was de opmaat van het overzetten van alle strandings naar de nieuw ontworpen website Stranding.nl, onderdeel van Waarneming.nl. Stranding.nl is ontwikkeld door Stichting Observation International in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en in samenwerking met Wageningen Universiteit, Utrecht Universiteit en Naturalis Biodiversity Center. Met ingang van 17 januari 2024 is walvisstrandings.nl niet meer toegankelijk. Vanaf die datum zijn alle strandings terug te vinden op Stranding.nl en als 'losse waarnemingen' op Waarneming.nl. Daarnaast zijn alle gegevens van oudere strandings zoals die in walvisstrandings.nl te vinden waren, ook overgedragen aan Stranding.nl, terug tot de allereerste in 1255. Ze zijn daar stuk voor stuk nog altijd in te zien, inclusief bijbehorende documentatie.

totale aantal strandings was lager, maar het jaar was soortenrijk

Het totale aantal gestrande walvissen in 2023 was 339: 326 bruinvissen en 13 walvissen behorend tot 7 andere soorten (figuur 1). Bij deze 13 walvissen zijn 4 dolfinen die niet van een soortnaam konden worden voorzien. De teller wat betreft verschillende walvissoorten staat voor ons land op maar liefst 26 soorten, subfossiele resten van grijze walvis niet meegerekend. Hoewel het plafond wat verschillende soorten betreft wel zo'n beetje is bereikt, zet de trend uit de afgelopen jaren, met een toenemend gemiddeld aantal soorten per jaar, nog steeds door. Zie ook tabel 1 (onder) voor een vergelijking van het aantal soorten en exemplaren in de afgelopen zes jaar.

figuur 1. Jaarlijkse strandings van bruinvissen (oranje) en andere walvissen (blauw) van 2006 tot en met 2023. De stippellijn is het gemiddelde aantal over 2006-2022 (571).

tabel 1. Aantal gestrande walvissen in de afgelopen zes jaar exclusief bruinvis. Vondsten van botten zijn niet meegenomen of staan tussen haakjes.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
bultrug	-	-	-	-	1	1
dwergvinvis	-	2	2	1	-	1
gewone vinvis	-	2	-	1	1	1
butskop	-	-	2	-	-	-
gewone spitsnuitdolfijn	-	-	1	2	2	-
potvis	1	-	-	1	-	-
gestreepte dolfin	-	-	1	-	-	(1)
gewone dolfin	1	-	4	1	1	3
griend	1	-	-	-	-	1
orka	-	-	-	-	1	-
tuumelaar	-	-	1	1	-	-
witsnuitdolfijn	-	1	-	-	-	1
witflankdolfijn	-	-	-	1	-	-
grote vinvis	-	-	-	-	1	-
kleine walvis	-	-	-	1	-	-
walvis/dolfijn	-	1	-	-	-	-
witsnuit-/witflankdolfijn	-	-	-	-	1	-
bruinvis of dolfin	-	-	-	-	-	1
ongedetermineerde dolfin	-	4	1	-	3	4
n soorten	3	3	6	7	5	6
n exemplaren	3	10	12	9	11	13

drie baleinwalvissen

Er zijn wereldwijd ongeveer 15 verschillende soorten baleinwalvissen, tegen ongeveer 70 soorten tandwalvissen. Detzelfde ongelijkheid geldt voor de Noordzee. Hoewel de Noordzee tot het leefgebied behoort van bultrug en dwergvinvis, en gewone vinvis in de buurt voorkomt, is een stranding van een baleinwalvis geen jaarlijks gebeuren. Zo was 2018 een jaar zonder baleinwalvissen op het strand. In dat jaar is er wel enkele maanden lang een levende bultrug voor de kust geweest. In 2023 zijn drie soorten baleinwalvissen gestrand.

Bijzonder was de vondst van een drijvende **bultrug** bij de Steenbank, voor de kust van Westkapelle, op 2 juli. Het betrof alweer de 8e dode bultrug voor ons land. De eerste ooit is pas 20 jaar geleden gevonden (7 oktober 2003). De komst van deze fraaie walvis in Nederland en elders in de Noordzee is echt stormachtig verlopen, zeker als bedacht wordt dat er sinds 2007 bijna jaarlijks een levende bultrug voor de Nederlandse kust wordt gezien. Alle gestrande exemplaren waren nog niet volwassen (het exemplaar uit 2010 was zelfs opvallend jong), wat erop zou kunnen wijzen dat jonge bultruggen, meer dan de volwassen dieren, sterker geneigd zijn de wijde omgeving te verkennen. De geslachtsverhouding is gelijk (3 man, 4 vrouw) en een aanspoelpatroon over het jaar is nog niet te herkennen, ook al zijn er iets meer in de tweede helft (januari-mei 0 exemplaren, juni 1, juli 2, augustus 1, oktober 2, december 2). Bij levende dieren is dat patroon niet zichtbaar; de meeste zichtwaarnemingen stammen uit oktober-maart en slechts enkele uit de zomer (bron: Waarneming.nl).

Een andere baleinwalvis die vaker strandt is de **dwergvinvis**. Ook in 2023 was het weer raak, met een aangespoeld exemplaar op 20 december bij de Brouwersdam. Deze soort is in de Noordzee veel algemener dan bultrug en dat is te merken aan het aantal strandingen: sinds de oudste geregistreerde vermelding uit 1862 staat de teller nu op exact 50 stuks. Hierbij zijn enkele vondsten

van losse wervels en dergelijke meegerekend. Levende dwergvinvissen worden vanaf de kust maar heel zelden gezien.

De dwergvinvis die op 12 juli 2020 op Rottumeroog aanspoelde (zie [‘Rotte dwergvinvis op Rottumerplaat rot weg’](#) op [natuurtijdschriften.nl](#)), en langdurig in de gaten is gehouden om het proces van verval te registreren, wordt bij tijd en wijle nog gemeld (zie foto's op [Waarneming.nl](#)). Deze meldingen zijn voor 2023 uiteraard niet meegeteld. Het overigens interessante project geeft helaas niet de meest natuurlijke gang van zaken weer. Het kadaver is hoog op het strand gesleept, om te voorkomen dat het zou wegspoelen en al rondobberend een gevaar voor de scheepvaart zou opleveren. Het kadaver is daarom niet weggerot maar ingedroogd. Pas daarna is de ‘inhoud’ verdwenen. Een jaar na stranden, in juli 2021, bestond het karkas uit de botten met eromheen nog altijd de gedroogde huid. Pas vanaf januari 2022 begon ook die langzaam te verdwijnen, en in oktober 2023, ruim drie jaar na de eerste melding, was de huid vrijwel geheel verteerd en restten alleen nog maar botten. Veel dank aan alle waarnemers die hun foto's op [Waarneming.nl](#) hebben gedeeld. Het valt te verwachten dat de botten nog heel lang zichtbaar zullen blijven, tenzij de vegetatie ze helemaal aan het zicht onttrekt.

Ook **gewone vinvis** was dit jaar weer van de partij. Opnieuw ging het om een onfortuinlijk exemplaar dat was aangevaren door een schip, en opnieuw vond dit in augustus plaats (29 augustus nabij Terneuzen). Het betrof de 44e gewone vinvis in Nederland en al de 18e sinds 2000 (voor 2000 was er eentje in 1998, de volgende daar weer voor in 1956). Er zijn uit de maanden februari-mei nog geen gewone vinvissen op de Nederlandse kust gemeld; alle ‘strandingsen’ vonden plaats tussen juni en januari en de piek, met 6 exemplaren, valt in augustus. In juni zijn er 3 gemeld, in de andere maanden steeds 1-2. De gewone vinvis van augustus 2023 was weer een kleintje van slechts 1050 cm. Het was zelfs het kleinste mannetje ooit in Nederland. De geslachtsverhouding van de hier gevonden dieren lijkt wat scheef: 10 mannen, 6 vrouwen. Misschien speelt hier het ‘ontbrekende-penissyndroom’ mee, waarbij waarnemers geneigd zijn een mannetje wel van een geslachtsbepaling te voorzien als er een penis is te zien, maar geen sekse toekennen als dat niet het geval is. Het gevolg is dat het aantal vrouwen iets wordt onderschat (zie [‘Seks op het strand’](#) op [natuurtijdschriften.nl](#)). Zie voor een recente analyse van strandingsen van de lengte van gewone vinvissen in Nederland het stukje [‘Wie heeft de grootste?’](#) op [natuurtijdschriften.nl](#).

tandwalvissen in de meerderheid

De **gestreepte dolfin** van 14 juli op Vlieland betrof alleen de vondst van een schedel. Er zijn afgezien van deze schedel pas 13 gestreepte dolfijnen in Nederland aangespoeld. Gezien de zeldzaamheid lijkt enige terughoudendheid om dit exemplaar als nieuwe vondst voor ons land te vermelden op zijn plaats. Op 31 maart 2010 is namelijk op Vlieland een levende gestreepte dolfin gevonden die in zee is teruggezet. Het valt niet uit te sluiten dat de schedel van dit exemplaar is geweest. Dat het toch de 14e stranding is kan ook niet worden uitgesloten. Interessant is dat op 30 mei 2020 een levende gestreepte dolfin is gezien bij Harlingen, hemelsbreed op een steenworp afstand van Vlieland. De soort is in Nederland inmiddels in alle maanden van het jaar gevonden met uitzondering van augustus-september.

In 2023 zijn er 3 **gewone dolfijnen** gemeld, waarbij de aantekening dient te worden gemaakt dat ook dit jaar maar liefst 4 dolfijnen ongedetermineerd in de klike zijn gemikt. Sinds 2000 staat de teller nu al op 22 ongedetermineerde walvissen (zie ook [‘De verloren walvissen’](#) op [natuurtijdschriften.nl](#)), waar ongetwijfeld meerdere gewone dolfijnen tussen zaten. De soort zit wat strandingsen betreft duidelijk in de lift. Tussen 1900-1930 zijn er 9 gemeld, tussen 1931-1960 66, tussen 1961-2000 6, en sinds 2000 al 14, waarvan 3 in 2016, 4 in 2020 en 3 in 2023. Misschien dat we nu weer zo'n periode meemaken als rond de jaren 1930-1950. Of de toename een gunstig of minder gunstig teken aan de wand is, en of het te maken heeft met (op alfabetische volgorde) bijvangst, een groeiende populatie, een gunstiger voedselsituatie, een uitbreiding van het leefgebied, klimaatverandering, kosmische straling, overbevissing, stormen, veranderingen in het aardmagnetisch veld, veranderingen van de warme

golfstroom, windmolenparken, of misschien nog iets anders, valt vooralsnog niet te zeggen. Gezien de toename in strandingen kunnen we wel stellen dat er met deze soort iets bijzonders aan de hand is.

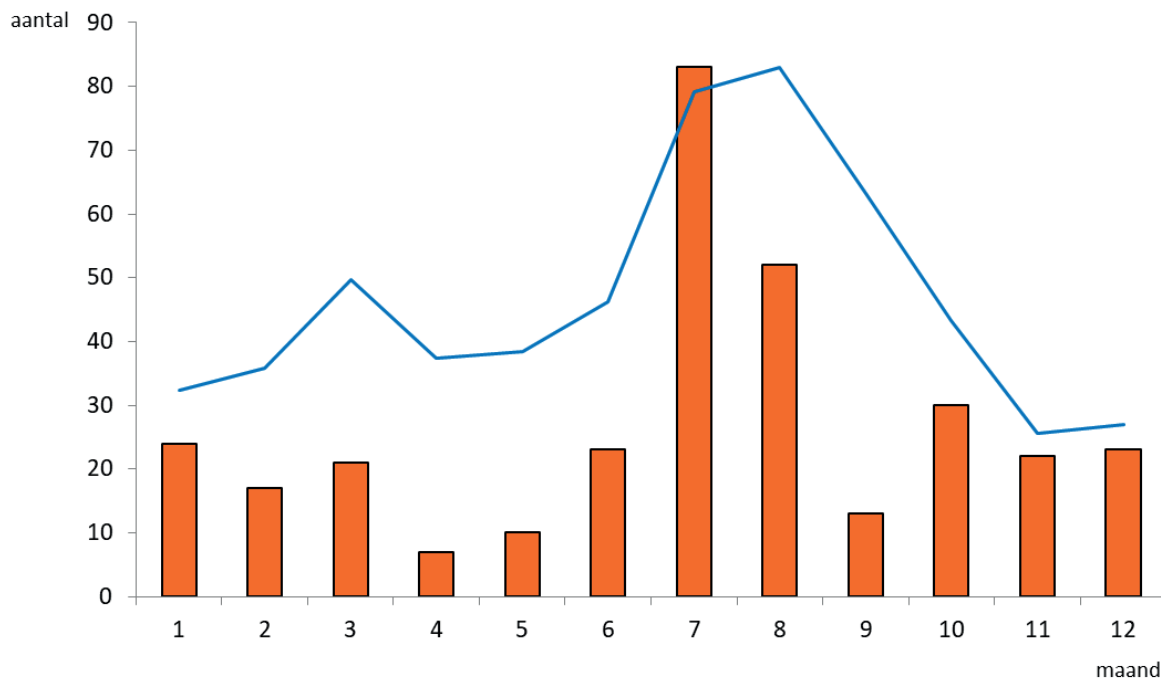
Op 3 december 2023 strandde er een volwassen vrouwtje **griend** op Vlieland. Ook dit is een bijzondere soort, want het was pas de 25e geregistreerde stranding van deze soort in Nederland. Het stranden van een griend lijkt echt van toeval afhankelijk, want door de tijd heen is er geen enkel patroon te ontdekken in data, lokatie of sekseverhouding. Grienden leven altijd in groepsverband, dus een enkel dier is om wat voor reden dan ook - ziekte bijvoorbeeld - de groep kwijtgeraakt. Inderdaad verkeerde het vrouwtje van Vlieland in slechte voedingstoestand en waren er tekenen van infectieuze ziekte (gegevens Universiteit Utrecht). De labresultaten zijn op dit moment nog niet bekend. Afgezien van drie massastrandingen van grienden in de 19e eeuw ging het steeds om losse exemplaren. Zie voor een analyse van de massastranding van 39 grienden in 1825 het recente artikel van Koken *et al.* (2023) in *Lutra*.

Hekkensluiter van de bijzondere soorten dit jaar is de **witsnuitdolfijn** van 20 februari 2023 op de Hiezel, het zandplaatje tussen Ameland en Schiermonnikoog. Dit was witsnuitdolfijn nummer (ongeveer) 230 voor ons land. Het verhaal van de witsnuitdolfijn is inmiddels bekend: vanaf eind jaren 1960 nam het aantal strandingen toe, rond 1990 was er een piek in strandingen en sindsdien zien we weer een afname. Vanaf 1978 tot en met 2006 strandden er jaarlijks een of (meestal) meer witsnuiten, in vijf jaren meer dan 10, in 1990 zelfs 13. Na 2012 zijn er nog maar 3 gestrand. Het opwarmen van de Noordzee lijkt als oorzaak voor de hand te liggen voor deze noordelijk levende soort, maar er is misschien wel meer aan de hand. Opvallend is dat 63% van alle dieren waarvan het geslacht is bepaald vrouw was. Deze komen kennelijk verder zuidelijk, of gaan er althans vaker dood, dan de mannetjes.

bruinvis veranderende patronen

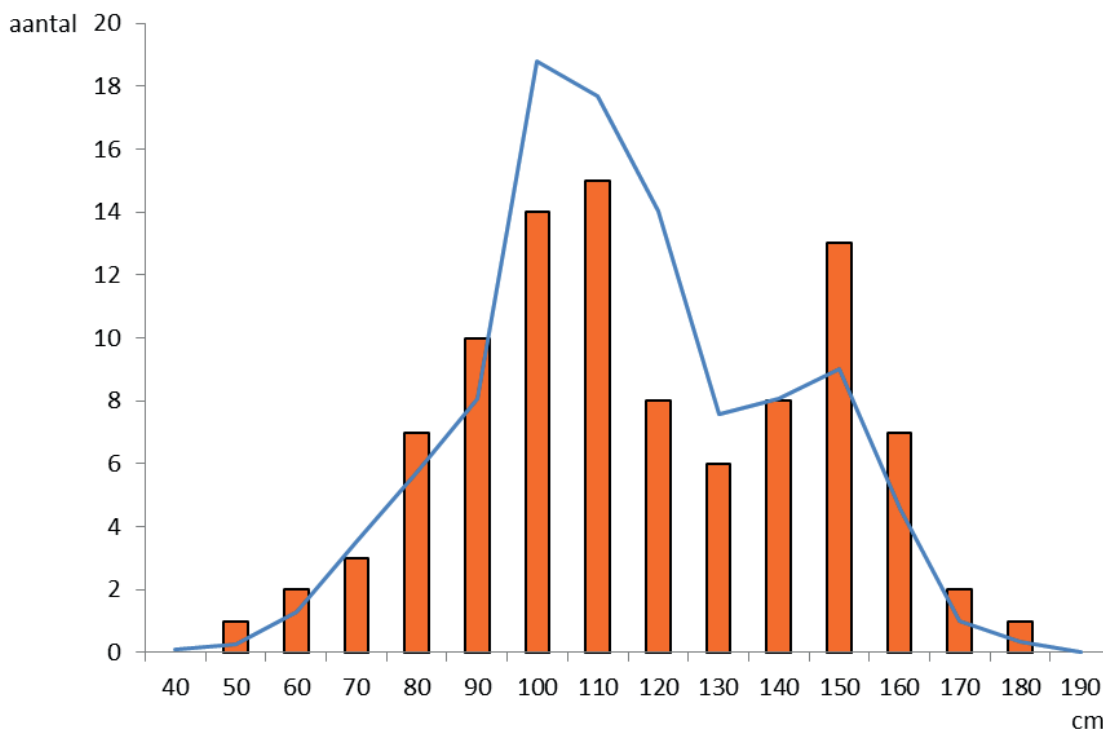
Wat aangespoelde bruinvissen betreft is het totaal over 2023 nog weer wat lager uitgekomen dan in de twee jaren ervoor (figuur 1): de teller is blijven steken op 325 exemplaren, 100 - dus bijna een kwart - minder dan in 2022. Het betekent nog altijd dat er bijna een bruinvis per dag aanspoelt (0,89 om precies te zijn), maar gelukkig niet meer 2 per dag zoals in 2021, of 2,5 per dag zoals in 2011. De oorzaak van de al schommelend neergaande lijn sinds de jaren 2011-2013 is niet bekend, net zo min als de explosieve toename sinds 2005 overigens. Met de relatief lage aantallen duikt 2023 ruim onder het meerjarig gemiddelde van 571 (de stippellijn in figuur 1).

Meest opvallend in het patroon van strandingen over het jaar 2023 (figuur 2) is de gigantische piek in juli-augustus ten opzichte van de verder weinig spectaculaire aantallen in de overige maanden. In april waren het er zelfs maar 6, in mei 10 en in september 13. In slechts twee maanden tijd, juli-augustus, strandde maar liefst 42% van het jaartotaal. In de jaren ervoor waren juli-augustus goed voor 28-33%; alleen tijdens de [megastrandingspiek van 2021](#) was dit aandeel vergelijkbaar hoog (45%). In 2011-2013, piekjaren met verspreid over de hele periode sterk verhoogde aantallen per maand, bedroeg het aandeel in juli-augustus maar 13-17% van het jaartotaal.

figuur 2. Strandingen van bruinvissen in 2023 per maand (oranje staven, $n=325$) en het maandelijks gemiddelde over 2006-2022 (blauwe lijn, $n=9542$).

Al sinds 2010 stranden er in juli-augustus veel bruinvissen, waarbij de twee maanden soms stuivertje wisselen. In het nabije verleden lag de zomerpiek nadrukkelijk in augustus, maar na enkele jaren met hoge aantallen in juli verschuift de piek langzaam naar voren. Deze zomersterfte lijkt maar deels te maken te hebben met de verhoogde sterfte van pasgeboren dieren, want er stranden in juli-augustus ook relatief veel bruinvissen van rond de 120 centimeter lengte (figuur 3). Dat zijn bruinvissen die het jaar ervoor zijn geboren. Ze zijn in deze periode van de moeder af en moeten nu volledig voor zichzelf zorgen, een van de moeilijkste periodes in het leven van een bruinvis. Voorts spoelen in juli-augustus ook forse exemplaren aan van 140-160 cm. Er lijkt een consequente dip te zitten bij bruinvissen van 130-140 cm, die aanmerkelijk minder worden gemeld dan de kleinere (120 cm) en grotere (150 cm en groter) exemplaren. Een nadere analyse is nodig om een vinger achter de zomersterfte te krijgen, maar het blijft zaak om naast het detailonderzoek in Utrecht ook op het strand zoveel mogelijk dode bruinvissen te meten en te seksen om patronen te vinden. Naar oorzakelijke verbanden wordt dan hopelijk in een later stadium gezocht.

figuur 3. Lengteverdeling van bruinvissen in 2023 (oranje staven, n=97). De blauwe lijn geeft de lengteverdeling weer van bruinvissen gemeten in 2006-2022 (n=4851).

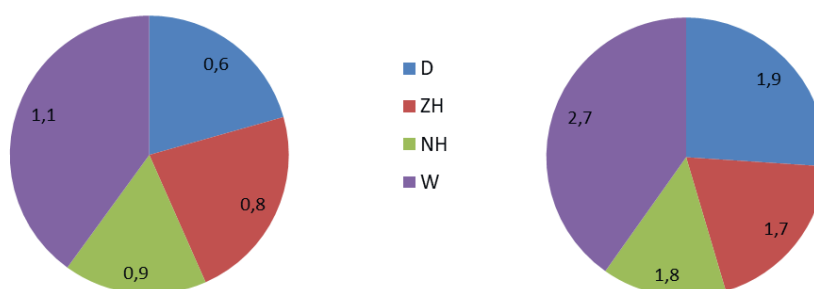
Het maandelijkse patroon van strandingen laat nog een ander interessant verschijnsel zien (vergelijk maar eens de grafiek van strandingen uit bijvoorbeeld 2013 met figuur 2; [zie natuurtijdschriften.nl](http://zie.natuurtijdschriften.nl)): de jaarlijks terugkerende piek in maart (het eerste hobbeltje in de blauwe lijn in figuur 2) wordt met het jaar kleiner. In de jaren 2013-2016 lag deze nog rond de 80 dieren, maar de piek reikt nu niet verder dan 50. De maartpiek leek te kunnen worden toegeschreven aan verhoogde predatie van grijze zeehonden, die vooral nabij Goeree bruinvissen flink toetakelden, waarna de verminkte kadavers aanspoelden (en hoeveel zouden er nog in zee zijn achtergebleven?). Dergelijk verscheurde bruinvissen worden steeds minder gevonden. Al enkele jaren geleden stelden we de vraag of het aantal bruinvissen voor hongerige grijze zeehonden misschien te laag is geworden om er nog profijtelijk op te kunnen jagen, of dat de enkele individuele grijze zeehond die het trucje machtig was dood is, of zijn heil elders heeft gezocht.

verschillen per deelgebied

Het aandeel angespoelde bruinvissen in de drie deelgebieden was in 2023 marginaal anders dan gemeten over 2006-2022 (figuur 4). Ongeveer een vijfde deel is gemeld uit de Delta (67 exemplaren; normaal ongeveer een kwart), bijna een kwart uit Zuid-Holland (74 exemplaren; normaal een vijfde) en 17% uit Noord-Holland (54 exemplaren; normaal 14%). Alleen het aandeel in het Waddengebied, 40% (130 exemplaren), was precies gelijk aan het meerjarig gemiddelde. Om dit in perspectief te plaatsen: de Deltakust maakt bijna 30% uit van de totale kustlengte, Zuid-Holland 24%, Noord-Holland 16% en de Wadden 31%. Vooral in het Waddengebied spoelen dus meer bruinvissen aan dan je op grond van de kustlengte zou verwachten. De opvallend lage aantallen langs de Noord-Hollandse kust zijn al jaren verleden tijd. Die lage aantallen zijn geconstateerd in de jaren 2014-2016, precies de jaren dat er bij de Hondsbossche Zeewering grootschalige opspuitactiviteiten plaatsvonden. Toeval?

2023 (n=325)

2006-2022 (n=9539)

figuur 4. Aandeel (%) gestrande bruinvissen in 2023 voor de vier deelgebieden Delta (D, blauw, n=67), Zuid-Holland (ZH, rood, n=74), Noord-Holland (NH, groen, n=54) en Wadden (W, paars, n=130), vergeleken met de periode ervoor (2006-2022). De getallen in de taartpunten geven het gemiddelde aantal bruinvissen per kilometer per jaar.

Dat de kilometergemiddelden in 2023 (de cijfers in de taartpunten in figuur 4) lager waren dan het meerjarig gemiddelde is inmiddels wel duidelijk. Het scheelt in Zuid-Holland en Noord-Holland steeds een factor 2, in de Delta en het Waddengebied een factor 3. De afname is dus vooral in die laatste twee opvallend. Zou dat te maken kunnen hebben met toegenomen verstoring (bijvoorbeeld bouw van windmolenparken)?

Het strandingspatroon tussen de deelgebieden verschilde aanzienlijk (met in het achterhoofd natuurlijk dat de aantallen niet bijster hoog waren). In de Delta en het Waddengebied was er een piekje in strandingen in januari, maar langs de Hollandse kust is dat piekje niet terug te vinden. In de Delta bouwden de aantallen door de maanden heen gestaag op tot een piek in augustus. Die piek viel in de andere deelgebieden in juli. In Noord-Holland waren de aantallen in alle maanden laag (minder dan 0,05 bruinvissen per kilometer), maar in juli was het aantal aangespoelde bruinvissen per kilometer hier verachtvoudigd. Deze piek werd gevormd door 26 bruinvissen, inderdaad een schril contrast met de 0 in april, de 1 in mei en 1 in juni. Overigens waren er in Zuid-Holland in 2023 twee maanden (april en mei) met 0 gestrande bruinvissen, iets dat in de Delta en Waddengebied in 2023 niet is voorgekomen. Er zijn sinds 2006 wel vaker maanden geweest met 0 of 1 dode bruinvissen per deelgebied, maar het blijven uitzonderingen.

sekse en leeftijd

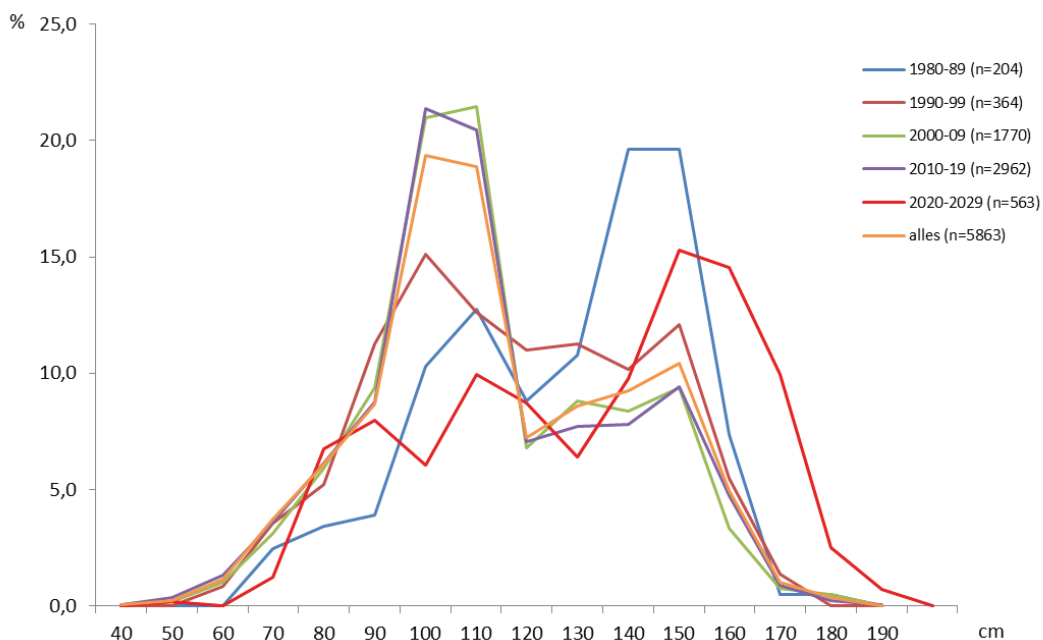
Het aandeel gesekste bruinvissen is met 57% iets hoger dan in de afgelopen jaren (54%), maar lager dan in 2020 (62%). Net iets meer dan de helft van de aangespoelde dieren gesekst is niet bijster hoog. Dat wordt des te pijnlijker omdat er al zo weinig dieren worden gemeld. Bovendien is het gesekste aandeel vooral te danken aan het feit dat er foto's worden bijgeleverd waarop de buik is te zien, zodat de sekse vanachter het bureau kan worden bepaald. Hopelijk blijft dat zo op stranding.nl. Blijft dus van een bruinviskadaver altijd de buik fotograferen, en upload die foto's!

Het aandeel mannetjes is weer wat gestegen: gemiddeld ligt dit op 58%, in 2023 was het bijna 64%. Het idee dat het aandeel vrouwtjes wordt onderschat omdat alleen mannetjes dankzij de penis gemakkelijk kunnen worden gesekst (zie '[Seks op het strand](http://Seks%20op%20het%20strand)' op natuurtijdschriften.nl) klopt dus misschien niet. Toch is het stijgende aandeel mannen opmerkelijk. Zou de afname in het totale aantal (aangespoelde) bruinvissen vooral te wijten zijn aan een afname van vrouwen? In 2023 schommelde

het aandeel aangespoelde mannetjes per maand tussen 45% (in maart) en 80% (in augustus, n=184 gesekste bruinvissen), maar in de maandelijkse trend over meerdere jaren zijn zulke grote schommelingen niet meer terug te zien (53% in maart, 61% in mei en december, n=4950 gesekste bruinvissen).

Het aandeel bruinvissen dat gesekest én gemeten is, is door de jaren heen dramatisch gedaald. In de beginjaren 2000, toen een aangespoelde bruinvis nog een bijzondere gebeurtenis was, was dit nog meer dan 90%. In bijvoorbeeld 2004 zijn 121 bruinvissen aangespoeld, waarvan meer dan 94% is gesekest en gemeten. In 2022 waren dit er respectievelijk 381 en 31%, een dieptepunt in de reeks, maar in 2023 was het percentage niet veel hoger, 34% van 184 exemplaren. Dit aantal is te laag om iets zinnigs te kunnen zeggen over veranderingen in leeftijden per sekse.

Omdat bruinvissen in het begin van hun leven hard groeien en in de jaren erna wat langzamer, kan lengte worden gebruikt om de leeftijd te schatten. Pasgeboren bruinvissen zijn zo'n 80 cm, bruinvissen van een jaar oud ongeveer 120 cm. Vanaf 130 cm zijn ze volwassen. Bruinvissen van 160 cm en groter zijn (in Nederland) vooral vrouwtjes, die groter worden dan mannetjes. Met deze kennis in het achterhoofd is het interessant om onderstaande grafiek (figuur 5) te bekijken.

figuur 5. Lengteverdeling (%) van aangespoelde bruinvissen per decennium in 1980-2023 (n=5863).

In de jaren 1980-1989 spoelden er vooral volwassen bruinvissen aan en maar weinig jongen (de blauwe lijn in figuur 5). In de periode 1990-1999 verschoof de piek langzaam 'ten gunste van' jongen, die (op het strand) toenamen. Vanaf 2000 voerden eenjarige bruinvissen de boventoon, maar sindsd 2020 lijken de jongen weer langzaam te verdwijnen (de rode lijn). Bovendien zijn in deze laatste periode vooral hele grote (vrouwtjes)bruinvissen aangespoeld. Deze rode lijn is gebaseerd op cijfers uit slechts vier jaar, waarbij de massastrandings uit 2021, toen vooral volwassen vrouwtjes waren getroffen [door een infectieziekte](#), zwaar op het resultaat drukt. Omdat er nog gegevens van zes jaar aan de rode lijn moeten worden toegevoegd, kan de lijn dus nog flink veranderen. Toch zou je hieruit kunnen concluderen, met de geleidelijk aan lagere aantallen aangespoelde dieren, dat het vooral jonge bruinvissen zijn die uit Nederland verdwijnen. Dat zou een goed teken kunnen zijn, bijvoorbeeld omdat de sterfte onder jonge dieren afneemt, of omdat ze een betere opgroei plek hebben gevonden.

Het kan ook een slecht teken zijn, bijvoorbeeld omdat de Nederlandse kustwateren ongeschikt zijn geworden voor pasgeboren bruinvissen. Dit blijft vooralsnog giswerk.

dankwoord en uitleiding

Opnieuw namen dit jaar enkele honderden mensen de moeite om een dode bruinvis of andere walvis te melden. Door de jaren heen hebben inmiddels duizenden mensen een of meer strandingen gemeld, aanvankelijk via een briefkaartje aan Van Deinse of een ingezonden mededeling via de waarnemingenrubriek van een natuurtijdschrift, later met een telefoontje aan een van de zoölogische musea, en inmiddels via Waarneming.nl, Facebook en WhatsApp. In de database van walvisstrandingen.nl staan in de kolom 'naam' ruim 4300 bronnen.

Sommigen zijn wandelaars die geen flauw idee hebben wat ze hebben gevonden, maar wel zien met iets bijzonders te maken te hebben en op zoek gaan naar een naam bij het object. Anderen komen dagelijks op het strand en voor hen is het melden van een inmiddels eigenhandig geruimde bruinvis in welk stadium van ontbinding dan ook een routineklus geworden. Zowel aan de incidentele als aan de veelmelders: hartelijk dank. En ga zo door! Alleen door deze serie van tel- en meetgegevens stug voort te zetten kunnen we misschien meten wat we op andere manieren slecht in beeld kunnen krijgen: hoe het gaat met de Noordzee en de rest van het milieu. Meldingen kunnen eenvoudig in het veld worden gedaan via de apps van Waarneming.nl, die gratis te downloaden zijn. Een melding kan overigens net zo goed 's avonds thuis op de pc worden gedaan. Hoe het gebeurt is niet zo belangrijk, dát de melding wordt gedaan wel. En ga er niet vanuit dat iemand anders de bruinvis al zal hebben gemeld. Liever twee keer te veel dan een keer te weinig.

Vanuit Naturalis is dit jaaroverzicht van de strandingen het laatste in deze serie.

Guido Keijl, Naturalis
18 maart 2024

referentie

Koken P.W., J.J.F.J. Jansen & E.J.O. Kompanje 2023. An opportunistic drive hunt of long-finned pilot whales (*Globicephala melas*) in the Netherlands in 1825. *Lutra* 66: 93-104.